

12/2

Sárbogárd Város Polgármestere
7000 Sárbogárd, Hősök tere 2.

Előterjesztés

Sárbogárd Város Önkormányzat Képviselő-testületének
2016. november 11-i ülésére.

Tárgy: I. világháborús emlékművek és hadisíremlékek felújítására vonatkozó pályázat benyújtása

Tisztelt Képviselő-testület!

A Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézet és Múzeum a Magyarországon fellelhető I. világháborús hadisírok rendbehozatalához szükséges költségvetési eszközök biztosításáról szóló 1551/2016. (X. 13.) Korm. határozatban kapott felhatalmazás alapján pályázatot ír ki a magyarországi temetkezési helyen található I. világháborús hadisírok és emlékművek rendbetételére, felújítására, helyreállítására.

A pályázat keretében az elhanyagolt, forráshiány miatt nem megfelelően gondozott I. világháborús hadisírok és emlékművek állagmegőrző karbantartására és felújítására van lehetőség. A pályázati program célja, hogy ily módon is ébren tartsa az I. világháborúval kapcsolatos társadalmi emlékezetet, s ezáltal hozzájáruljon a közös értékeken, történelmen és kultúrán alapuló magyar és európai identitás erősítéséhez.

Az elnyerhető támogatás összegének felső határa:

- Felújítandó emlékművenként: 1.000.000 Ft.
- Felújítandó hadisírokként: 100.000 Ft.

A támogatás formája: vissza nem térítendő támogatás

A támogatás módja: előfinanszírozás

Támogatási intenzitás: a támogatáskezelő nem ír elő önrészt

Benyújtási határidő: folyamatos, a rendelkezésre álló forrás kimerüléséig.

A támogatási szerződés megkötését követően Támogató legkésőbb 2017. március 31-ig folyósítja Pályázó részére a megítélt támogatási összeget.

Sárbogárd közigazgatási területén négy helyen található I. világháborús emlékmű.

A legnagyobb ilyen emlékművünk a Hősök terén található, melyet még 1942. június 23-án avatták fel. Sárbogárd község képviselő testülete 1923-ban határozta el, hogy közadakozásból emlékművet emeltet az I. világháborúban elhunyt hősi halottak emlékének megőrzésére. 1929-ben született döntés arról, hogy az egykori „piac tér” Andrassy út (jelenlegi Ady Endre út) felőli részét parkosítják, és ott méltó helyet biztosítanak a világháborúban elhunytak emlékének. A gazdasági világválság következtében azonban nem sikerült az emlékművet felállíttatni. Így az emlékmű avatására csak a II. világháború idején, 1942-ben kerülhetett sor. Az emlékművet és

az országzászlót József királyi herceg avatta fel nagyszabású ünnepség keretében.

Az emlékmű a II. világháború után, a hatvanas évek végén eltávolításra került, mivel a háborút követően itt temették el az elhunyt katonákat, tekintet nélkül nemzetiségükre.

A magyar hősi emlékmű lebontása után a tüdőgondozó épülete (Tompa Mihály utca 2.) előtt kapott helyet, majd 2001-ben került vissza eredeti helyére (ma már Hősök terének nevezett közterületre). Huszár Péter kőfaragó az emlékművet felújította, a hátoldalon található neveket újravéste. Az emlékmű újraavatására 2001. augusztus 20-án került sor.

A sárszentniklói városrészben közadakozásból 1992-ben kezdődött az I. és II. világháborúban elesettek emlékére állítandó emlékmű állítása a római katolikus templom előtti parkban (4835/3 hrsz). A csaknem 3 méter magas emlékművet Huszár Péter kőfaragó mester tervezte és készítette négy vörösmárvány kőhasábból (tardosi mészkő), három lépcsővel. A márványhasábokba fehér márványlapokat rögzítettek, ezekre kerültek az áldozatok nevei.

A pusztaegresi városrészben szintén közadakozásból készült az I. és II. világháború hősi halottjainak emléket állító emlékmű 1992-ben. Az emlékmű a településrész központi részén helyezkedik el a művelődési ház előkertjében (260/2 hrsz). Az emlékmű bazaltból készült, beton talappal. A bazalt felületre fehér márványlap került rögzítésre az áldozatok neveivel.

A sárbogárdi Református Templom kertjében szintén található I. világháborús emlékmű, fehér carrarai márványból, hősiemlék táblával, ha szemben állunk a torony alatti főbejárattal, jobbra, a templomkertben, egy erre a célra kialakított emlékhelyen.. Emellett került felállításra, négyzetes hasábú műkö talapzaton a II. világháború elesetteire emlékeztető henger alakú, piros-fehér-zöld gránitlap borítású kő emlékmű. Lábazati részén, fehér márványtáblára vésve áll a következő ige: *„Isten letöröl minden könnyet a szemükről, ... mert az elsők elmúltak.” (Jelenések könyve 21:4.)*

I. világháborús hadisírról az előterjesztés készítésekor csak egy db-ról tudunk, mely a Huszár temetőben található.

Fővenyi József kőfaragó felmérése alapján a négy emlékmű és egy hadi síremlék teljes körű felújítása, helyreállítása bruttó 2.188.000 forintból valósítható meg az alábbiak szerint:

- Sárbogárd I. és II. világháborús emlékmű teljes körű felújítása során a mészkőfelületek homokfúvása, csiszolása, impregnálása, kb. 6000 betű tisztítása, festése, az emlékmű környezetének és talapzatának és térburkolatának helyreállítása valamint a kövedények felújítása történne.
- Sárszentmiklós I. és II. világháborús emlékmű teljes körű felújítása során a tardosi mészkő felületek homokfúvása, csiszolása, impregnálása, betűk tisztítása és festése az emlékmű környezetének, talapzatának helyreállítása, lépcsők burkolatának helyreállítása, kövedények felújítása történne.
- Pusztaegresi I. és II. világháborús emlékmű teljes körű felújítása során a bazalt felületek tisztítása, betűk festése és tisztítása, az emlékmű

megsüllyedt talapzatának újbóli alapozása, környezetének és talapzatának helyreállítása, valamint a burkolatok és köedények felújítása történe.

- A református templomkertben található márvány emlékmű teljes körű felújítása, a felület javítása, csiszolása, hiányzó részek pótlása és az emléktáblán található betűk újraírására kerülne sor.
- A Huszár temetőben található hadisír felújítása során szükséges az alap megerősítése, hiányzó részek pótlása, elkopott adatok javítása, újraírása. a felület kezelése, csiszolása,

A pályázat bírálatának szempontjai között 12 pontos skálán veszi a bíráló bizottság figyelembe a kiírásban megjelölt célokhoz való illeszkedést, a pályázat kidolgozottságát, a megjelölt tevékenység koherenciáját, a költségvetés megalapozottságát, a vállalt önrész mértékét, valamint 60 pontos skálán a pályázati projekt indokoltságát.

Tisztelt Képviselő-testület!

Kérem, a fentieket figyelembe véve az előterjesztésben és a határozati javaslatban foglaltakat elfogadni szíveskedjenek!

Határozati javaslat

Sárbogárd Város Önkormányzat Képviselő-testülete „I. világháborús emlékművek és hadisíremlékek felújítására vonatkozó pályázat benyújtása” tárgyú előterjesztést megtárgyalta a Polgármester előterjesztésében és az alábbi döntést hozta.

Sárbogárd Város Önkormányzata Képviselő-testülete pályázatot nyújt be a Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézet és Múzeum által meghirdetett I. világháborús hadisírok és emlékművek rendbetétele, felújítása, helyreállítása tárgyban kiírt pályázati felhívásra.

A pályázat keretében a Sárbogárd, Hősök téri 657 hrsz alatt található első világháborús emlékmű, a sárszentmiklósi 4835/3 hrsz alatti emlékparkban található első világháborús emlékmű, a pusztaegresi 260/2 hrsz alatt található első világháborús emlékmű, valamint a sárbogárdi Református templomkertben (330 hrsz) található I. világháborús emlékmű felújítását, továbbá a Huszár temetőben található hadi sír felújítását valósítaná meg.

A megvalósításhoz nem tud önrészt biztosítani.

Felhatalmazza a polgármestert, hogy a pályázat benyújtása vonatkozásában szükséges intézkedéseket tegye meg.

Határidő: azonnal

Felelős: polgármester

Sárbogárd, 2016. november 7..

Dr. Sükösd Tamás
polgármester